

Janeček Jan 37

t. Sv. Adalbert

ABECEDÁR

pre

82717

prvú triedu

katolíckých počiatočných škôl.

Vydal Spolok sv. Adalberta (Vojtecha).

Ôsme vydanie.

Cena neviaz. výtisku 14 kr., viazaného 18 kr. r. č.

V Uh. Skalici.

Tlačou dedičov Jozefa Škarniča.

1883.

1780190105

F. 220

i. III. 1962

372.4

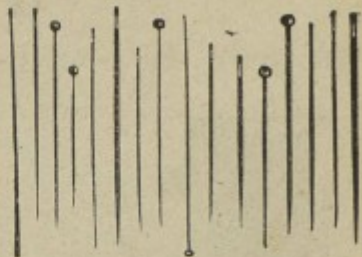
SD 21640

A B C E D A R.

i i

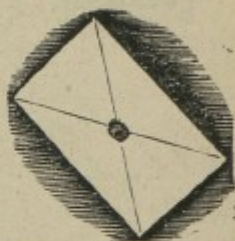
i i

1.

2.

l l

il. li-li. lili! il.

l l

il. li-li. li-li! il! lili!

3.

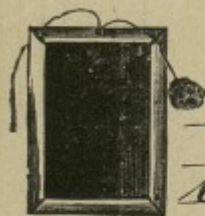
u u

ul. u-u. il. i-u. li

u ú

úl. ú-lu. íl. í-lu. li-lu lili! lilu. ílu. úlu.

4.

t t

tu. tí. íl. úlu. tu. tú.

t t

tí. tu. tú. túl. tú-li. tú-liť. túlil utú-liť.
u-tú-lil. u-tú-li-li. úl. úlu.

5.

o o'

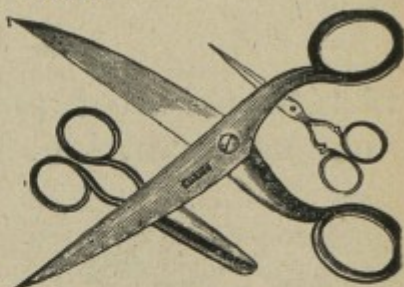
to. toto. tu. tuto. tí.

lú-to. to. toť. lóť. tú. túto. túto.

o ó

tu. to. tuto. toto. tí. títo. to. toť. lót.
'túto. Túto.

6.

n ñ

no! nono! on. ono

oni. nu! inu! iní. ní-tí. ní-tíť. ní-tíl.

n ñ

on. ono. oň. oni. no! nono! no to! nu!
niť. tón. niti. nítí. nítíť. nítíl. nítí-li.

7.

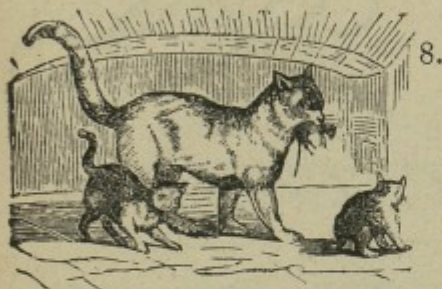
a á

na! tá. tá-to. tato.

to. na. naň. on. ona. áno. ani. oň. oni.
na tato! tot. táto. lá. lálá! latu. lata.

a á

tá. táto. na, tato! tatu. tata. to. na to. toto.
na. naň. fan. laň. fafa! áno. ono. oni.

m

má. mám. máto.

*mal. mi-lo. mi-nul. minút. minu-la. mi-
nuta. minutu. minulí. man-na. mannu.*

m

ma-lá. mala. míňa. mí-ňam. minú. minuta.
minutu. lom. lámat. mali. múlit. manna.
lomí. mám. mat. — ona má mamu. —
milá mamó!

e é

te-lo. le-to. mi-lé.

mele. melem. málo. metai. leti. letel. let.
let. metat. lan. ten. len. lámat. melít.

e é

to. tu. te-lo. le-to. mi-lé. malé. meř. mele.
lám. láme. lámat. lót. teřa. milé. — malá
nemá mamu. — omína ma. — lámete
řan. — máte mamu?

p

pi. pit. pi-li. tu

*tu-pi. tu-pá. pá! pán. páni. pani. pá-
lite. pi! pit. pime. pite. pít. puto, pú-
tat. pú-la-me. to. tofi! topi. topim.*

p

to. top! to-pit. pú! púf! netup! tupit.
pot. potu. po-tom. po-to-pa. poto-pit.
pole. na poli. po poli. tulipán. putňa.—
on má tulipán.

11.

y y

ty. tí. my. o-my

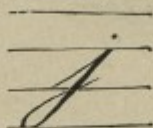
*tu-pý, tu-pá, tu-pé, tup! má,
mal, malý, malá, malé, milá, milý, milé.*

y ý

pi! pit. pý-ta. pý-tat. pý-tal. pý-tam. pý-
ta-me. py-tef. py-tle. py-tfom. on má

plat. — ty mu plat. — my máme platy.
— my platíme platy. — pán má mýto.

12.

ja. jaj! ju. juj! ty

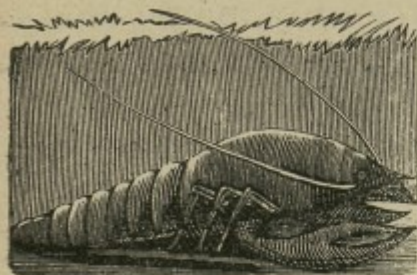
my. ony. oni. pi! pi-je. pijú. pi-jeme.

oni lejú lej. — jaj, to je moje. — oje!

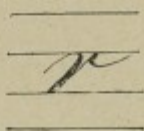
— ej, tu je ten jeleň!

j

pi! piť. pil. pite! pije. pijem. pijeme. nápoj.
napoj! lej! leje. lejeme. loj. olej. jama.
ja pán. ty pán. — to je moje oje — to
je loj. — on má olej. — my máme jeleňa.
toto oje je moje. — ja pijem olej.

13.

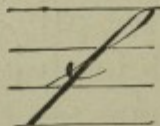
or! o-re. roj. ro-je.

ryl. ryje. ryje-me, muriň, muriňa, murár
orol, orla, on má roje, — roj má malý úl.

r

or! roj. raj. máj. per! pe-re. rám. natri!
tára. táram. tárat. neraň! rana. ranit.
neráňaj! múr. murár muruje. pereme.
roje majú malý úl. — ja mám roj. —
ty or! — on ranil orla. — murár mu-
ruje múr. — my u-mreme.

14.

pi. piš. pu. puš.

*úsam, úsame, úsate, úsaj! úsajte! my úsa-
me, — oni trúsfajú, — toto je rýf. —
meraj na rýf. — toto je fara.*

f

rýf. ráf traf! trú-faj. trúfajte! tuto je
fara. — na poli je fijala. — on má fa-
miliju. — my máme fujaru. tu je ten
ráf? — aj, aj, to je rýf. — na fare je
pán farár. — tu je tá fijala? — trafi
orla! páni trafte jeleňa!

15.

f

ha! haha! hu! hu!

*noha, nohy, hola, hora, hori, horim, horime,
nohy, — holá hora je hola, toto je halena.*

h

hy! hyhy! ohó! hohó! hop! háj. háje. hamuj! hamuj-te! pomáhaj! pomáhajte! — to je háj. — ty nám pomáhaj. — jeleň je rohatý. — horí oheň? — oheň páli. — tu je tá halena. — on má úlohu. — toto je moja úloha. — jaj, pomáhaj mi! — háj tento háj. — ratujte, hora horí!

16.

v

ví-no. vina. pivo

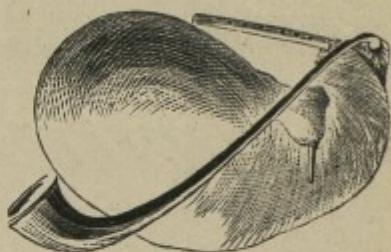
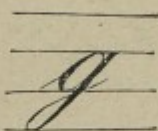
*vol! voli, volím, volíme. volíte, volit, vol-
te! pař! pař, vojna, novina, noviny,
vanilýa, var to víno!*

V

ver! verím. lev. váha. vahan. vy. vi!
vije. vijem. vijeme. lov. loví. vej! veje.

on napája moje voly. — toto je pravo.
toto je ľavo. — tu je pravý múr. — toto
je ľavý múr. — volaj na voly! — on
mi hovoril. — víno je vrelé. — pivo
vre! — pivo je nápoj. víno je nápoj. —
to je pivo-vár.

17.

gu-la. gá-gor. he-gá

*guľa je guľatá, — to je taliga, — na
talige hegá, — on má guľu.*

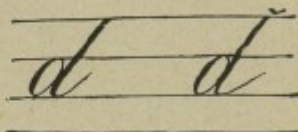
g

guma. gágor. týger. granát. granáty.
geleta. papagáj. figel'. figura. generál.
on má guľu. guľa je guľatá, to je tý-

ger. — tu je tá taliga. — jaj, to hená. —
to je gágor.

18.

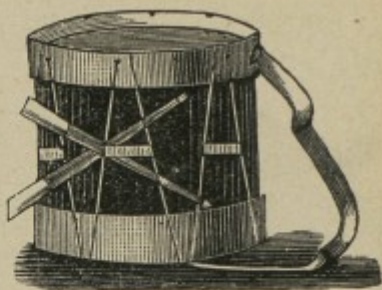
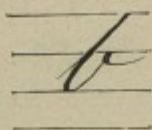
dá. daj. dar. dým. dom. had. o-dev. dúha.

*dom, dým, jed, med, rad, ráid, rada, radí,
radim, radíme, radíte, dudy, domy, gajdy.*

d ě

dá. daj! dar. dým. dom. had. o-dev. dúha.
ruda. divý. dyňa. deti. dutý. med-veď.
dedina. rodina. dutina. jahoda. drevo.
prúd. noha je úd tela. — on ide von.
— tu je veľa detí. — on je úd rodiny.
— on je moja rodina. — ja mám od
pána farára dar. — on videl medveďa.
— jaj, to je ten medveď.

19.

ry-ba. ry-bu. ne-be.

*malba, baran, bubon, barva, borba, drevo,
obeta, — to je dub, — dubové drevo dobre
hori.*

b

bod. doba. orba. barva. mal'ba. obeta.
bylina. byliny. baranina. rúbe. on má
bubon. — on balamutí. — toto plátno
je na ruby. — na oltári je obeta. —
od bolehlavu bolí hlava. — nebe je aj
pre teba otvorené. — dubové drevo je
tvrdé. toto je bod.

20.

c c

pec. peč. vec. mec.

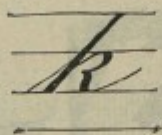
reč, noc, cín, bič, toč! načo? čelo, cili, čita,
otec, ocot, obec, čepiec, vrabec, bravec, —
čuj moju reč! — to je pec! — tu je cep.

c č

cep. čep. pec. peč. peče. pečme! pečte.
pečú. pečený. tel'acina. bravčovina. pa-
lec. ona cúdi. — ja mám dve oči. —
očima vidíme. — uč mňa čítať. — my
čujeme tvoju reč. — čujete, čo hovo-
ríme? — toto je ocel'ové pero. — toto

je čelo. — ocedť tú vodu! — ranec je
batoh. — pec je horúca. — ujec je
bohatý. — hodbáb je jemný.

21.

ku-na ru-ka ko-

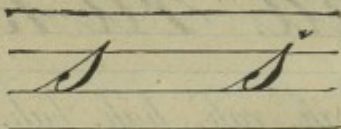
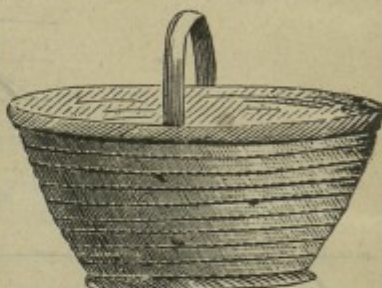
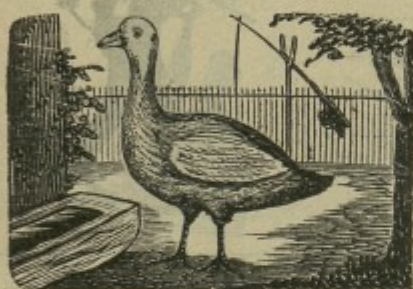
*ne, kolo, mak, rak, hák, buk, kavka, —
jaká robota, taký plat, — kukučka kuká,
čo mehá? — kráľ je pán, — roh, brok.*

k

kopa. múka. komín. kominár. — čo robí
kominár? — tu je mačka? — on je voják.
— rak. mrak. drak. — ja mám dve ruky.
on má cukor. — krivá palica. — tu je

konvalinka. — tam je fialka. — to je
jačmenná múka. — to je velký potok.
— pole není lúka. — popol není múka.
— oko je okrouhlé. — kavka je vták. —
lampa má knot.

22.

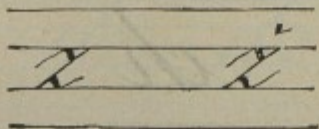
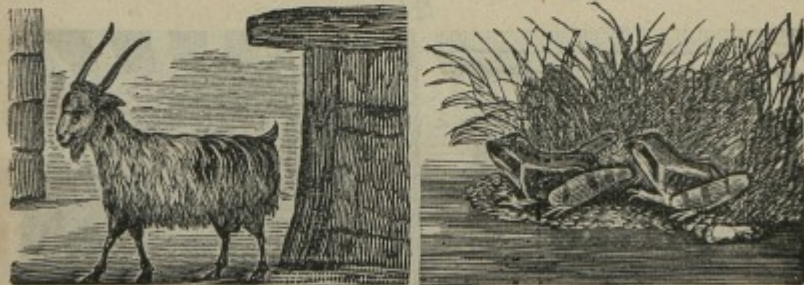
os. nos. kos. koš.

*nes! pes, les, myš, pas! pás, náš, más,
váš, osa, kosa, rosa, noša, noše, koše, basa,
paša, misa, uši. — sova hůka. — škola je
dom. — dom má steny. — domové
steny mají oblčky.*

S Š

pase. paša. duša. kaša. šupina. košina.
šušovica. — nosí seno. — rosa padá. —
táto kosa je tupá. — sova letí. — čakaj
času, jak hus klasu. — deti, pište! —
hus je vták. — kavka je vták. — hus
a kavka sú vtáci. — kde som ja? —
kto píše? — kto hovorí? — kto kosí
trávu? — to bude seno. — ja mám nové
šaty. — ty máš staré šaty.

23.

le-xe-xi-ma-xene

žena, živi, živý, živá, žaba, žito, zora, maz!
železo, ozimina, — ruža je voňavá, — on
oziminu seje — on reže železo.

Z Ž

koza. ruža. zima. muzika. vážim. vá-
žime. zub. zuby. žľab. — na voze sa
vezeme. — my vážime železo. — jemu
je zima. — koza je rohatá. — pes má
pazúry. — mráz bol tej noci. — tráva
je zelená. — za domom je zahrada. —
zajac má štyry nohy. — zajac beží do
hory. — pes dohoní zajaca.

24.

ch

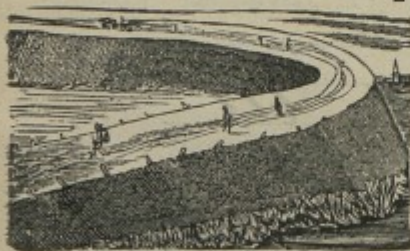
ach! chy-chy! cha=

sa, chyba, cho-choť, chytaj, cha-lu-pa, pa-
zucha. — kuchyňa musí byť čistotná —
chýža má dlážku. — ihla picha. — ihla
má ucho.

ch

orech. pe-lech. be-loch. černo-
ch. kožu-
ch. puch. čuch. dech. chyt! choď! duch.
to je chyba. — pachola chodí. — husi
sú chocholaté. — chudoba sa ho chytá.
— on chodí po chotári. — chasa sa
ochúňa. — myš je malá a sivá. — my-
šičko, chráň sa, varuj sa!

25.

dz dz

cu-dzuj cu-dzuj cu

dze, medza, hádže, núdza, sadza, hodz, hádž!
medza. — nezavádzaj na medzi. — on
vychádza von.

dz dž

sad. sádž! had. ne-hádž! medza. sadza.
džbán. núdza. hádžem. sádžem. — sadzač
sádže. — čo roz-hadzuje roľník? — na
komíne je sadza. — sadza sa vymetá.
— džuky sú orechy. — mládza je otava.
— med' je rydzý kov. — pán urodzený
je medzi nami.

26.

ie ia iu

ovocie je xraté.

ovocie je krásne. — ovocie hynie. — olej lí-
bežne vonia — pec je čierna. — múka je
biela. — oči sú modré, čierne a sivé. — táto

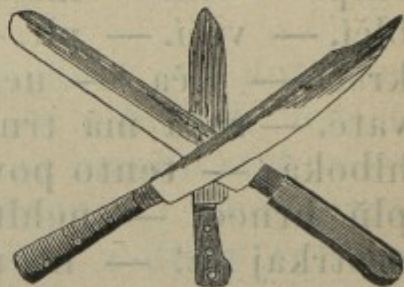
hus je biela. — žiak je malý. — žiaci sa učia. — žiacka sa bere ku čítaniu.

ie ia iu

hviezdy sveta. — táto hviezda sa mihoce, ligoce. — kavka je čierna. — vták spieva. — vták stavia hniezdo. — vták lieta. — fujalka lúbežne vonia. — vietor duje. — vietor je silný. — vietor žene prach. — vietor pohybuje stromy. — abecedár je ku čítaniu. — abecedár je ku písaniu. — abecedár je ku čítaniu a ku písaniu. — havran je čierny. — havrany lietajú. — ja budem spievať.

27.

ou ô

Ľavou rukou nepíš!

dieťa, počívaj učiteľa ochotnou vôľou. —

*len ochotnou vôľou porozumieš čítaniu. —
naš kôň táhá voz.*

OU Ô

kôl. — silou mocou. — môj nôž je
pekny. — kôň má na nohe kopyto. —
kôň je okovaný železnou podkovou. —
pútnik odpočíva pod tónistou lipou. —
tento stôl má štyry nohy. — nosom
môžeme voňať, čuchať.

28.

R R L Í

hrmí. — hrča. — krk. — krv. — hrb. —
chlp. — vlk. — mlč. — dlhý. — glg. —
blčí. — vrčí. — plť. — srst'. — prst. —
krst. — vlča. — ucho ihly je podlho-
vaté. — ruža má tnie. — táto voda je
hlboká. — tento povraz je dlhý. — na-
plň hrnce! — nehltaj! — nefírkaj! —
nestírkaj sa! — na reľazi sú zvrtele. —
kde sú ešte zvrtele? — chlapci sa kí-
zali. — kĺzačka je nebezpečná. — kto
pozná trnky? — trnky sú trpké. —
jablká sú chutné. — hora je vysoká.
— vršok a pahrbok je nižší.

ä

mäd je žltý. — mäd je sladký. — mädo-
ník (perník) robí perníkár. — pamätaj
na smrť. — rak má osem nôh. — rak
leze nazpäť (nazpiatok). — tento abece-
dár má väzbu. — vól je hovädo. — mä-
siar zabije vola. — mäsiar nám dá
mäso. — ja mám smäd. — smäd hasíme
vodou. — hodbáb je mäkký. — moja noha
je malá, tvoje nohy sú vätsie. — toto
je päst. — krava má vemä (vemenó).

netopier len v noci lieta, vo dne zdr-
žuje sa v dierach. — v horách, lesoch
a zahradách zdržuje sa mnoho vtákov. —
v zime v lete vystupuje z vody para.
— keď sa ztmie, líška z diery vylieza.
— z ruží a jiných kvetin vijú sa vence. —
z bielej repy robia cukor. — čo sa robí
z múky? — moja sestra bola s matkou
v kostole. — ja rád chodievam s ňou do
kostola. — človek rovno chodí a k nebe-

sám hľadí. — deň je k robote, noc k odpočívaniu. — z čeho robia tehly? — slnko chýli sa k západu. — chlieb s maslom chutná.

31.

u ů U Ů

Urban vie písať.

Ursula vie variť. Unislav vie kresliť.

u ů U Ů

Udicou sa ryby chytajú. Údolie je medzi horami. Útorok je druhý deň v týdni. Učte sa milé deti! Učený sa nikto nenarodil. Učenie dáva umenie.

V V

Vojtech píše. Viliam

číta. Václav počtuje. Vitazoslav sa učí.

V V

Vít, Vojtech, Vavrínek, Václav, Veronika, Valéria, Vendelín sú krstné mená. Viedeň, Velehrad, Váh sú vlastné mená.

C C c c

Cyrill je usilovný. č

Cecilia je čistotná. Človek má byť čnostný.

c C ě Ć

Čemu nerozumieš, to nehaň. Cigáni sa túlajú. Čas platí, čas tratí. Cibula roste v zahrade. Čiň dobre, ale sa ne-
pýtaj — komu? — Človek sa narodil, človek musí zomreť.

34.

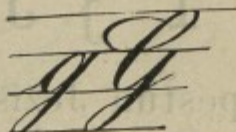
o O ó Ó

Orol je vták. Ojvo je

*čiastka voza. Ovos je zbožie. Ovca je domáce
zvieratko Ondrej je poriadny čeladín.*

o O ó Ó

Orané pole roľou sa menuje. Orech je ovocie. Otava sa kosí po sene. O čo sa hádaly dievčatá? O to sa hádaly, čo lepšie vonia: ruža a či lalija?

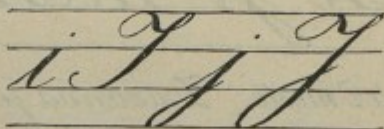

Gabriel Gordián.

Gedeon. Gizela. Galilca. Genovéva.

g G

Gašpar. Gustáv. Gejza. Gizela. —
Gábiel archandel priniesol posolstvo z
neba. Goliáš bol obor. Gajdy sú hudobný
nástroj. Volaj Gašpara. On bol u Gu-
stáva.

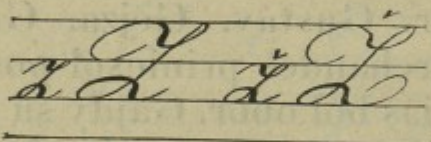
Irena. Jeruzalem. j

*Ježiš sa narodil v maštali. Ježiš je náš
Vykupiteľ. Ježiš malé dieťky miluje. Ježiš
dieťky požehnáva. Čo my dáme za to Ježišovi?*

i I j J

Jozef bol pestún Ježišov. Ježišovo učenie nepomíne. Izraeliti sú tiež naši blížni. Imrich sa rád modlieval k Ježiškovi. Gabriel a Juraj chodievajú radi ministrovat.

37.

Zvolen je mesto. Ž

Zolína je tiež mesto. Zuzanna je švadlena.

z Z ž Ž

Vincko píše. Žofka číta. Gedeon počtuje. Želmíra pletie. Zuzka šije. Zlatislav sa učí. Ignác kreslí. Ondriš sa modlí.

h H

Havel. Hostivit. Ho-

*rislav sú mužské mená. — Helena,
Hanka, Olga sú ženské mená.*

h H

Hodinu smrti nevie nikto. Hriech
diablovi smiech. Hrob čaká každého.
Jaká práca, taká pláca. Hovor len to,
čo je pravda.

ch Ch

Chudoba není hamba

*Chlad není zima. Čert není krt. Čuť
není čuch.*

ch Ch

Chytrnosť nie sú čary. Chybiť je
snadno, napraviť je ťažko. Chrán sa
zlého, a čiň dobré. Z neba je všetko
požehnanie. Cudzé je nie naše.

40.

k K

Karol ide do školy.

*Klára pere šaty. Koloman píše úlohu.
Katarína sa modlí v kostole.*

k K

Kde ste chodily, Katarína a Klo-
tilda? Jahody sme sbieraly. Komu ste
venovali ty jahody? — Ó, ty našej
dobrej mamičke neseme. Ona nás veľmi
miluje. Zavďačiť sa jej chceme tiež
nečím.

t. T t. T

Terezia varí. Tekla

šje. Tobiáš sadi stromy. Titus polieva
zahradu. Tobiáš ore. Turek fajčí.

t T t T

Telo umiera, duša neumiera. Ona žije na veky. Tichá voda brehy podmýva. — Ťava je zviera. Tarchu je zle nosiť. Kotol je ťažký. Chrústi robia škodu.

f. F

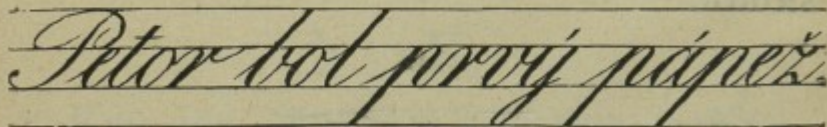
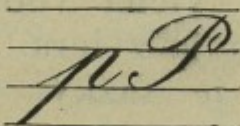
Fraňo kreslí. Filip

*je pozorný. Florián je učňom. Fabián rád
chodí do kostola. Ferdinand bol vojakom.*

f F

Fígy sa u nás nerodia. Figúry
sú obrazy. Fúra je naložený voz. Fú-
kaj, aby si sa nepopálil. Čo ťa nepáli,
nehas. Holubi milujú čistotu. Žaba krká.
Oblaky sa vznášajú.

43.

*Pápež rímský je hlava cirkve. Budapešť
je hlavné mesto v Uhorsku. Paríža
je kôň.*

p P

Pravda oči kole. Pomály ďalej ujdeš.
Pýcha peklom dýcha. Čemu sa Janko
nenaučí, tomu sa Jano nedoučí. Za mladi
sa tŕn ostrí. Kdes nepoložil, neber!

44.

b B

Boh je vševládci. b

Boj sa Boha! Kde býva Pán Boh?

Pozdrav Pán Boh!

b B

Božena, nezabúdzať sa modliť! Keď
Boh s nami, kto proti nám? Prečo cho-
diš do kostola? Boh je všade prítomný.
Jak mocný je Boh!

45.

r R

Rafaël. Rebeka. Ro-

zina. Rehor.

Ľto bol Rafaël? Rehor je remeselník.

r R

Ruka ruku myje. Čo je Rím? Rob,
kým je čas! Kiež bych nikdy neza-
rmútil andela svojho!

Pozdrav Pán Boh!

Uslyš Pán Boh!

46.

s S s S

Saul. Samson. Sa-

lamon. Sidónia. Šimon. Štefan. Sylvester.

s S š Š

Sovy v noci vidia a lietajú. Syr je biely. Šaty si šanuj! Ticho sa drž! Buď usilovný! Ryba je živočích. V zime sú Vianoce.

47.

LL ŠŠ

Ludislav učí sa vo

škole. Libuša šije v chýži. Leopold hrá sa na líkach. Ľudovít sa modlí v kostole.

l L l Ľ

Levoslav a Ľudovít spravili si chlapa zo sňahu. Téz aj palicu mu dali do ruky. Potom robili sňahové gule. Hádzali do sňahového chlapa. Chudák mal veľké trápenie! Palicu síce držal v ruke, ale sa nebránil. Levoslav ho konečne tra-

fil do hlavy. Sňahový chlap sa rozpa-
dol. Bolo to radosti!

48.

d D dz Dz

d Ď dž Dž

David zabil Goliáta

*Dániel bol prorok. Dunaj je najväčšia
rieka Uhorska. Dobák má vták. Datel
drevo kľuje. Dzierzony sú pekné úly. Pole
má medze. Froti vode stavajú hrádze. —*

Džbán je na vodu. Džber je nádoba.

d D dz Dz d' Ď dž Dž

Dobrá vec sa sama chváli. Dobrých
sa mnoho smestí. Diabol má mnoho

cukru, i hriech činí sladkým. Ďas je toľko, čo diabol. Džbán je plný. Džavot vtáka sa ozýva.

49.

a A á Á

Adam bol prvý

*človek. Abel bol jeho syn. Aríja je
holáška pokolenia ľudského.*

a A á Á

Andrej sa rád kĺzal. V noci zamrz-
nul potok, ale ľad bol slabý. Andrej
si to nepomyslel a išiel sa kĺzať. Čo
sa mu stalo? Andrej by sa bol skoro
utopil. Vyslobodili ho ľudia z pod ľadu.
Ochorel a ležal dlho.

n N ň Ň

Noe. Nikodem. Na-

zaret. Naím. Naňa. Naňko.

n N ň Ň

Annú menujú doma Nánkou. Nánka utierala prach. Nedala pri tom pozor. Zrútila a zabila pohár. Ale ona to netajila, lež s plačom prosila o odpuštenie. Otec a matka jej odpustili. Nánka slúbila, že napotom bude obozretnejšia.

m M

Maria je matka

*Kristova — Kristus je náš Spasiteľ.
Maria je patrónka uhorskej krajiny.
Aby sme jej deti.*

m M

My sa učíme, lebo neučený býva potupený. Múdry sa nikto nenarodil.

Kosci susedovi kosili jarinu a polovinu. My tú robotu necháme na sobotu. Zo soboty na nedeľu. Či to môžeme? — Nemôžeme. Keď je nedeľa, vtedy sa nedeľá. — Mladý nabývaj, starý užívaj.

52.

l e l e

Eva bola prvá mat-

ka ľudí. — Európa je čiastka sveta. U

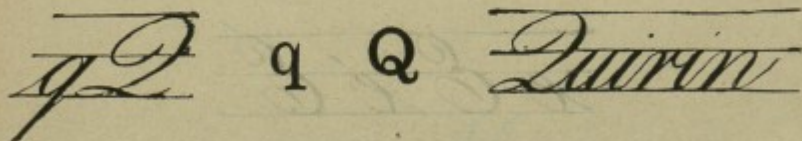
Európe bývame. Evangelium je slovo božie.

Eliáš bol veľký prorok.

e E é Ê

Eva chybila, že jedla ovocie zo zapovedeného stromu. Dala sa zviest' diablove. Eva dala z toho ovocia aj Adamovi okúsiť. To bol prvý hriech. Eve a Adamovi uložil zato Pán Boh pokutu.

53.

The image shows four calligraphic examples of the letter 'Q' and the word 'Quirín'. From left to right: a large, ornate 'Q' with a long tail; a small lowercase 'q'; a medium uppercase 'Q'; and the word 'Quirín' written in a cursive script.

(Kvirín) je meno osoby. Quadalquivir je jedna rieka. Quitancia (Kvitancia) čili uspokojenka je jedno písmo. Quintilián bol slavný rečník.

X *X* X X

Xerxes (Kserkses) bol mocný kráľ.
Svätý František Xaverský robil veľké
divy.

Malá abeceda.

a á ä b c ě d đ dz dž
a á ä b c ě d đ dz dž

e é f g h ch i í j k l ľ í
e é f g h ch i í j k l ľ í

m n ñ o ó ô p (q) r
m n ñ o ó ô p (q) r

ř s š t ť u ú v (x) y ý z ž
ř s š t ť u ú v (x) y ý z ž

Velká abeceda.

A A Ä B C Č D Ď

A Á Ä B C Č D Ď

Dz Dž E É F G H Ch

Dz Dž E É F G H Ch

I J K L Ľ Í M N

I J K L Ľ Í M N

Ň O Ó Ô P (Q) R

Ň O Ó Ô P (Q) R

Ř S Š T Ť U Ú

Ř S Š T Ť U Ú

V (X) Y Ý Z Ž

V (X) Y Ý Z Ž

Samohlásky.

a. á. ä. e. é. i. í. o. ó. u. ú. y. ý.

Dvojhásky.

ô. ou. ia. ie. iu.

Polohlásky.

l. ḷ. r. ṛ.

Spoluhlásky pomenované.

b^é c^é č^é d^é d'^é dz^é dž^é ^ef g^é h^á ch^á j^é k^á
^el ^eř ^em ^en ^eň p^é (q=kú) ^er ^es ^eš t^é t'^é v^é
(x=i ks) z^é ž^é.

Číslice.

I II III IIII IIIII IIIIII IIIIII

1 *2* *3* *4* *5* *6* *7*

1 2 3 4 5 6 , 7.

I II III IV V VI VII

IIIIIIII

IIIIIIII

IIIIIIII

8

9

10

8

9

10

VIII

IX

X

Prídavok*).

Nemecké písmeny.

Malá abeceda.

ā	á	ä	b	c	č	d	ď	dž	dž	e	é
a	á	ä	b	c	č	d	ď	dz	dž	e	é
ġ	g	h	ch	i	í	j	k	l	l	í	m
f	g	h	ch	i	í	j	k	l	l	i	m
n	ñ	o	ó	ô	p	(q)	r	ř	š(ſ)	š(ſſ)	
n	ñ	o	ó	ô	p	(q)	r	ř	s	š	
	t	t	u	ú	w	(r)	y	ý	z	ž	
	t	t	u	ú	v	(x)	y	ý	z	ž	

1. íl, bôl, boľ, bíl, úl, on, oni, bíli, nono! bime! mol, lom, moc, cín, čín, čiň, líco, noc, ľubo, nebe, ten, tón, bíť, čelo, telo, ceň! meň! roň! neraň!

2. leto, milé, ľubé, more, čire, byl, rýľ, myť, čuť, piť, pot, lep, lipy, mýto, pytel, oje, boj, loj, rýľ, fúru, tús, puľ, hop, nohy, roh, čihý!

3. chór, chýr, čuch, cech, plech, mlč! hrčí, řčí, húľ, roj, hnoj, bôty, pero, jaro, ráľ, tela, cena, ryba, dom, duch, daš.

4. fara, háda, býľ, kôľ, káb, duby, potof, űaňa, reč, rieka, guľa, gamba, gróf, weľ, káwa, diw, ciewa, wôž, nôž, koza, wāža, zora, wrchy.

5. žid, zem, ľowáč, noš, koš, ľowa, ľſaty, muž, huš, huš! číľſa, haluz, myš, wec, koľtol, duľſa, poľtel, wāžky, gáľor, woda, ľľíja, žiwot.

6. ľľuch, zajac, ľľinta, buch, náš, ľľaľár, čas, ľľaš, ľľila, cíľar, ruža, ľľady, ľľyn, ľľeš, peš, peľeš, ľľkrýš, háďž! ľľáďž! meďza, ľľadza.

jeden chľapec priľľiel zo ľľľkoly domow, — matka ho poľľala za otcom na roľu; — na poľľnej ceste naľľiel chľapec peľňý nôž;

*j) Podľľa űľľanowenia wýberowéľľe.

— malý žiačik ho zdvihol; — bol to pekný nožik; — mal dve železka a biele štrenty; — žiačik mal veľkú radosť, — schoval nožik do wrecka (vačku, kapsy); — zrázu sa rozpamätal, že ten nožik není jeho; — vytiahol ho von z wrecka: — snáď ho niekto ztratil, pomyslel si; — widel na ceste jedného pána, — pán issiel pomáľy po ceste, — pán hľadel na zem, — wolačo hľadal; — žiačik issiel k pánowi: — „ztratili ste nôž?“ — pýtal sa žiak; — „áno, stratil som, — mal biele štrenty;“ — „tu je, — wezmite si ho, — ja som ho našiel;“ — pán sa žiačikowi poďakowal, — dal mu dešiatničok náležného; — žiak bol rád, — prišiel k otcowi na roku, — wypráväl mu, čo našiel; — otec pochwälil syna; — bol to poctiwý žiak.

Velká abeceda.

А	А	А	В	С	С	Д	Д	Дз	Дž
А	А	А	В	С	С	Д	Д	Дз	Дž
Е	Е	Ғ	Г	Һ	Сһ	І	Ј	К	Л
Е	Е	Ғ	Г	Һ	Сһ	І	Ј	К	Л
М	М	М	Н	Н	О	О	О	Р	(Q)
М	М	М	Н	Н	О	О	О	Р	(Q)
Л	Л	М	Н	Н	О	О	О	Р	(Q)
Л	Л	М	Н	Н	О	О	О	Р	(Q)
Р	Р	С	С	Т	Т	У	У	В	(X)
Р	Р	С	С	Т	Т	У	У	В	(X)
Р	Р	С	С	Т	Т	У	У	В	(X)
Р	Р	С	С	Т	Т	У	У	В	(X)
У	У	У	У	У	У	У	У	У	У
У	У	У	У	У	У	У	У	У	У
У	У	У	У	У	У	У	У	У	У
У	У	У	У	У	У	У	У	У	У

Každý človek má dve mená. Moje prvé meno je
 Toto meno som dostal pri swätom krste. Preto sa aj krstným menom menuje. Krstné mená sú: Pawel, Sán, Michal, Ondrej, Sgnác, Adam, Gábiel, Kawer; — Maria, Anna, Barbara, Tekla, Sidonia, Dorota atď.

Ktoré sú mužské krstné mená?

Ktoré sú ženiské krstné mená?

Krstné mená píšu sa veľkou začiatočnou písmenou.

Šimor, Pázmány, Hunyadi, Károlyi, Moyses, Hollý, Bernolák, Pálkovič atď.

Toto sú priezviská.

Každý človek má aj priezvisko. Moje priezvisko je
Mojho otca priezvisko je tiež Priezvisko som dostal od otca.
Priezviská píšu sa tiež veľkou začiatočnou písmenou!

Otec, matka a deti, bratia a sestry nazývajú sa rodinou.
Otec je hlava rodiny.

Veľa po hromade bývajúcich rodín, tvorí obec. Keď je obec malá, dedinou sa menuje. Dediny sú: Madunice, Šelpice, Dimpítal, Trubín, Radimow, Močiar, Vietawa, Šotina atď. Je-li obec wätššia, mestčekom sa nazýwa. Mestčeka sú: Šaštin, Kubín, Eifer, Holič, Rajec, Senica, Čašťa, Smolenice atď. Je-li obec veľká, mestom sa menuje. Mesta sú: Debrecín, Segedín, Trnawa, Trenčín, Kečkemét, Baňská-Bystřica, Skalica, Kremnica, Štiavnica, Žilina atď.

Ja som sa narodil w Toto je moje rodné miesto. Ten kraj, ku ktorému moje rodné miesto patrí, je môj rodný kraj. Wiacej takýchto krajow tvorí stolicu. My býwame w . . . stolici. Mnoho stolic tvorí krajinu. Tá krajina, ku ktorej môj rodný kraj patrí, je Uhorská krajina alebo na krátko Uhorsko. My býwame w Uhorskej krajine. Aj nassi otcovia býwajú w Uhorskej krajine. Preto je Uhorská krajina i moja otcina, čili wlast. Ja som syn wlasti Uhorskej.

Hlavné mesto Uhorskej krajiny je Budapest.

Šwätý Štefan, prvý kráľ uhorský, porúčil Uhorsko pod ochranu Marie Panny. Preto Uhorskú krajinu nazývame aj Marianškou krajinou.

W Uhorskej krajine sú veľké hory, tyto sa menujú Karpaty.

Menujte nektore wrchy, ktoré poznáte! W Uhorsku sú tiež i veľké rieky, jako: Dunaj, Tisa, Wáh, Hron, Nitra atď.

W Uhorsku je aj jedno veľké jazero: Blatňanské.

Mená krajin, stolíc (žúp), miest, mestečiek, dedín, hôr, vrchov, riek, potokow píssu sa veľkou začiatočnou písmenou.

Mám dve oči. Dcima widím otca a matku, bratow a sestry, widím swojich bližných, widím zwieratá a kwetiny. Widím slnko, mesiac a hwiezdy. Dcima rozoznám, či je dačo červené, biele a či zelené; rozoznám, či je dačo malé alebo veľké, hladké či drsnaté, široke či dlhé, tenké či tlsté, úzke či krátke. Mám zrak. Oči sú nástrojom zraku. Zrak si musím chrániť. Zrak si chránim, keď nehladím do slnka, alebo iného veľkého svetla; keď sa s drobnými wecmi dlhší čas nezapodiewam; keď si netriem oči. Slepy je neschastný. Na bolawé oči je potočná woda znamenitý lieč.

Mám dve ussi. Ussima slyším otca, matku a iných ľudí. Rozoznám hlas ľudský od hlasu zwieracieho; čujem wietor hučať i dažď plusťať. Organ ináče znie, nežli husle alebo trúba. Nástrojom sluchu sú ussi. Šrmot a buchot je ussiam neprijemný. Sluch si musím tiež chrániť. Polutowania hodný je hluchý človek. Kto je hluchonemý?

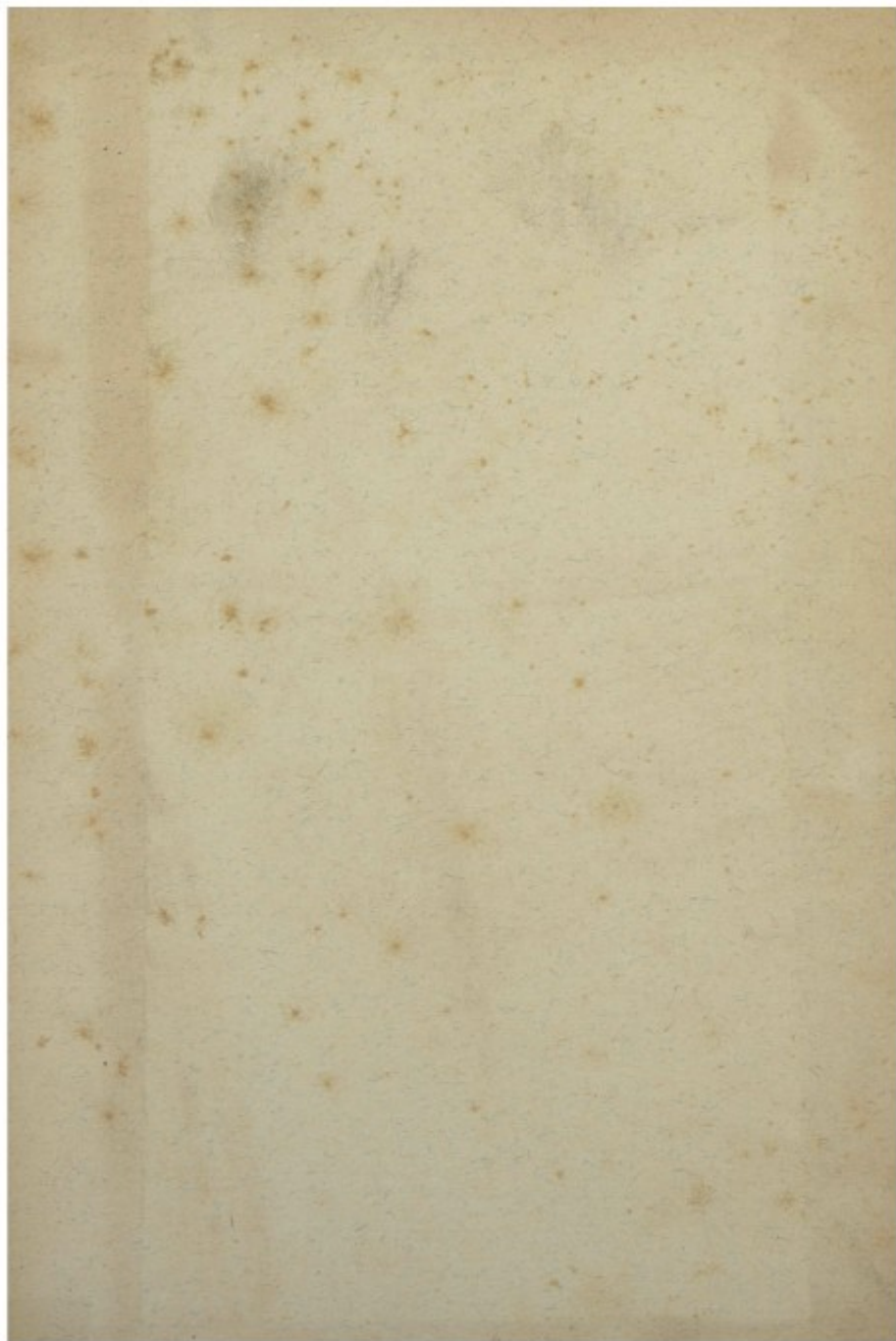
Nosom rozoznám, jako zawánajú: ruža, fíjalka, rezeda a iné kwetiny, rozoznám i wôňu jedného jiedla od druhého. Neprijemno zawána plesen, starý syr, hnoj, staré mäso a iné. Mám čuch. Čuch mi dá na wedomie, či je kde dym, prach. Prijemno wonia w kostole kadidlo. Dcot neprijemno razi do nosa. Deti, nebabrite si nos! bo to šfodi čuchu. Dobrý čuch majú zahradníci, lekári, lekárnici i kuchári. Čo je nástrojom čuchu?

Wiem, je-li poliewka slaná, je-li káwa došť sladká; i to wiem, že korenie štipe. Dcot je kyselý, niektoré jiedla sú tiež kyselé. Pečienky, jako husacina, kuracina atď. prijemno chutnajú. Sú-li jiedla dobre pripravené, majú prijemnú chuť. Čo je trpké? Čo je nástrojom chuti?

Šúcham-li rukou peň stromu, cítim, že je drsnatý; šúcham-li štól, wiem, že je hladký. Šalena je hrubá, hodbáb je jemný. Cítim, je-li dačo horúce alebo chladné. Mám hmat.

Človek má päť smyslow: zrak, sluch, čuch, chuť a hmat.

SD 21.640

SNK - Martin

17A0130105

